

0

ΠΡΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ

ΚΡΗΣ

ἢ

Ο ΦΑΤΡΙΑΣΜΟΣ

ΤΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

ΥΠΟ

Ε. ΒΥΒΙΛΑΚΗ.

Ἄν δὲ περιουτολογεῖν
διὰ τὰ πεπραγμένα
ἦν ἀρεπτός· ἢ προγραφῆ
μ' ἠνάγκασεν ἐμένα.
Γ' αὐτὸ τὴν ἐπιχείρειαν
ζητῶ καὶ τὴν συγγνώμην,
εἴαν καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν
ἀπολογουμαι γνώμην.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΡΑΔΑΜΑΝΘΟΥΣ.

Ὁδὸς Ἀχαρνῶν ἀρ. 7.

1868.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΝΟΤΗ ΚΑΡΑΒΙΑ ◊ ΑΘΗΝΑΙ

MCMLXXV

889.59
BYB

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 - ΧΑΝΙΩΝ
 Αριθ. 25340
 Χρονολ. Εισαγ. 12-1-82
 Ειδικότης Διεπιστημολογική
 Αριθ. 289-59/ΒΥΒ

0

ΠΡΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ ΚΡΗΣ.

Ἐς τὴν πρώτην ἐπανάστασιν, τὴν πρώτην ἡλικίαν,
 προσέφερ' ὀλοκαύτωμα, ὅλην δεκαετίαν.

Κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν μαχόμενος γενναίως,
 ἠρίστευ' ἐν τῷ μεταξὺ τῶν πρώτων καίτοι νέος.

Φέρων ἔς τὰς μάχας τὸν σταυρὸν, ὅσον ἡ ἡλικία,
 δὲν ἐσυγχώρει εἰς αὐτὸν νὰ φέρῃ πανοπλίαν.

Ὅταν δ' οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς, τὴν Κρήτην εἰς δουλείαν,
 ἐβρίψαν νέον, μόνος του ἀντέστη μ' εὐτολμίαν,

Ἐς τὴν μαύρην τῶν ἀποφασιν! κ' ἐζήτει τῆς Γραμ-
 μούσης

τὸ φρούριον, ν' ἀντιπαχθῆ ὡς κεφαλὴ Μεδούσης,

Εἰς τοὺς σκληροὺς δημίους τῆς· νὰ τοὺς ἀπολιθώσῃ
 καὶ τοὺς ἀγῶνας τῶν Κρητῶν, μ' αὐτὸ νὰ διασώσῃ.

Ἄπ' τὰ τριάκοντα λοιπὸν, ἡ Κρήτη ἐλευθέρα,
 τὰ τέκνα τῆς θὰ ἔπνεον ἐλεύθερον ἀέρα,

Ἄν δὲν ἐματαιώνητο τὸ μέγα σχέδιόν του,
 ὅπερ αὐτὸς συνέλαβεν εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του.

Ποῖος ἔς αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἤθελ' ἀποτολμήσει,
 τοιαυτὴν πράξιν ἔνδοξον ἵνα ἐπιχειρήσῃ,

Ὅταν ἀκόμη σήμερον! μετὰ σαράντα χρόνους,
 ἀκοῦς τοὺς διπλωμάτας μας, μὲ φόβους καὶ μὲ τρόμους,

Νὰ λέν «χωρὶς τὴν ἄδειαν τῶν φράγκων, οὐδὲ τρίχα
 δὲν πίπτ' ἀπὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ τούρκου», καὶ τὸν βῆχα,

Κόπτουν εὐθὺς τοῦ καθενὸς δειλοῦ καὶ ἀγραμμάτου,
 φρονοῦντος ὅτι τ' ἀγαθὰ ἔρχοντ' ἐκ ταυτομάτου. —

Ὅταν δ' οἱ ἄλλ' ἐμοίραζον τὰ κέρδη τοῦ ἀγῶνος,
 τὰ πᾶντ' αὐτὸς παρέβλεψε κ' ἐξενιτεύη μόνος·

Κ' εἰς τὰς ἐστίαις τῶν μουσῶν, ἔδραμε ν' ἀποκτήσῃ
 παιδείαν, τὴν πατρίδα του ἐκ νέου ν' ἀναστήσῃ.

Κ' εἰς τὰ σαράντ' ἀπὸ τῆς γῆς τὰ πέρατα δρομαίως
ἔσπευσεν, ὅτ' ἐπρόκειτο ἀγὼν αὐτῆς ὁ νέος

Νὰ ἐκραγῆ, ἔς τὰ ὄρη τῆς, ἀφήσας ὑποσχέσεις,
καὶ μεσιτείας ἰσχυράς διὰ μεγάλας θέσεις,

Ἐδραμε ἔς τὸν ἀγῶνά τῆς, μὲ ἄκραν προθυμίαν.

καὶ ἂν δὲν κατεστρέφετο, ἀπὸ τὴν προδοσίαν,

Νόθων Κρητῶν, τ' ὄνομα Κρῆς ψευδῶς στολιζομένων,
ἂν πρόκηται τι ὄφελος ἐκ τῶν τυραννομένων,

Ἢ ἄκρα του ἐπιμονὴ νὰ μὴν ἀναχωρήσουν
ἀπὸ τὴν Κρήτην, καὶ μικρὸν ἔτι νὰ καρτερήσουν,

Ἢ Κρήτη πάλιν ἔκτοτε θὰ ἦτον ἐλευθέρα,

κ' οἱ Κρήτες θὰ ἀνέπνεον ἐλεύθερον ἀέρα. —

Ἄλλὰ δικαίως οἱ ἄπλοῖ ἀπ' τοὺς ἀγύρτας πάσχουν
ὅσον τὴν ἀγυρτίαν των ἐκ τῶν δεινῶν νὰ μάθουν.

Ἄν δὲ τὸ δις ἐξαμαρτεῖν ἀνδρὸς σοφοῦ δὲν εἶναι
οἱ Κρήτες πάντοτ' ἔρμαιον τῆς ἀγυρτείας εἶναι.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους χρεωσοῦν καὶ οἱ Κρήτες νὰ ἔξυπνίσουν
καὶ τοὺς δολίους κ' ἀληθεῖς φίλους των νὰ γνωρίσουν.

Κι' αὐτὸ δὲν εἶναι δύσκολον ἀπήτης ἀνατρέξουν,
ἔς τὴν πρώτην των διαγωγὴν καὶ νὰ τοὺς ἐξελέγξουν.

Ἐντὸς τοῦ κρότου τῶν βομβῶν, λογχῶν καὶ πυρο-
βόλων

ἔφημερίδα ἔσυστησε, καὶ εἰς τὸν κόσμον ὄλον,

Τὰ πάθη διεσάλπιζεν ὅσα ἢ τυραννία,

ἔς τὴν Κρήτ' ἐξήσκει πάντοτε, μὲ λύσαν καὶ μανίαν,

Καὶ τὴν ἐξηκολούθησε τὸ στίγμα συγκεντρῶσας,

ἔς τὸ μέτωπον τῆς ἐνοχῆς, τοὺς Κρήτας ἀθῶωςας,

Ὅταν ὁ δόλος εἰς αὐτοὺς ἔδιδε τὴν αἰτίαν,

τῆς μὴ ἐπιτυχίας των μὲ τὴν κακοβουλίαν,

Ν' ἀπαλλαχθῆ τῆς ἐνοχῆς, ἐσχάτης προδοσίας,

ἦν ἔπραξε παραδοκῶν τίτλον ἡγεμονίας.

Ὡς πράττει καὶ τὴν σήμερον τῆς ἀσυνειδησίας

τὸ τέρας, ἀποδίδουσα, ὅλας τὰς δυστυχίας

Τῆς ἐνοχῆς τῆς, εἰς αὐτοὺς, γιὰτ' ἐπαναστατήσαν,

κ' ἔνωσιν μὲ τὸ ἔθνος των, ὡς ἔπρεπ' ἐζήτησαν .

Ἄσύνετοι πολιτικοὶ καὶ πατριῶται νόθοι,
καυχᾶσθε ὅτι τῶν ἔθνῶν τὸ νῆμα, ὅταν κλώθῃ
Ἡ Μοῖρα, συμβουλεύεται τὴν ἄκραν σας σοφίαν!
καὶ ὅμως ἀπεδείχθητε μὲ παχυλὴν μωρίαν·

Διότι ἂν τὴν ἔνωσιν δὲν 'κῆρυττ' ἀπ' εὐθείας
ἢ Κρήτη, ποῦ θὰ εὔρισκε τοσαύτας συμπαθείας;
Ποῦ σήμερον τὰ τέκνα της ἤθελον καταφύγει;
τὸν δρόμον ἂν ἐβάδιζον, ὅποιον τοῖς ἀνοίγει

Λίσχρᾳ ἰδιοτέλεια, καρπὸς κενοδοξίας·
τὸν δρόμον τὸν ἀντεθνικὸν τὸν τῆς ἡγεμονίας; . . .

Τὴν ἐπανάστασιν κρατεῖ ἡ φήμη τῶν ἀνθρώπων
κί' ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτῶν εἰς πᾶσαν γῆν καὶ τόπον,
Τὸν δ' ἐνθουσιασμὸν κινεῖ κάλαμος, λόγος, σάλπιγξ
τοῦ τύπου, ὅστις γίνεται τῶν δεσποτῶν ἡ μάστιξ.

Οἱ Κρήτες τύπον ἴδιον τριάντα χρόνους εἶχον,
ἐξιστοροῦντα τὰ δεινὰ καὶ ψάλλοντα τὸν ἦχον,
τῶν θρήνων καὶ τῶν ὄδυρμῶν, καρποὺς τῆς τυραννίας
καὶ ἐκχειλίσεις στεναγμῶν αἰμοσταγοῦς καρδιάς.

Αὐτὸν τὸν τύπον ἔπαυσεν ἐλθοῦσα συμμορία
ἢ ἐμποροκαπηλική· καθ' ἣν στιγμὴν 'ς τὰ πλοῖα
Ἐτίθετο, νὰ μεταβῇ, ἔτοιμος ὢν καὶ πάλιν
νὰ χρησιμεύσῃ 'ς τὸν αὐτὸν ἀγῶνα καὶ τὴν πάλην.

Κί' ὅταν τὸ τέρας ἦνοιξε τὸ στόμα νὰ ῥωφήσῃ
τὰ ξένα δικαιώματα, καὶ νὰ ἐξοστρακίσῃ,

Ὅλους τοὺς ἑτερόχθονας, ἀπὸ τὴν ζυμωμένην
Ἑλλάδα μὲ τὸ αἶμά των, καὶ ἐξαγορασμένην
Μὲ τὰς θυσίας τῶν Κρητῶν, Σαμίων καὶ τῶν ἄλλων
οἱ Κρήτες εἶδασιν αὐτὸν, μετὰ ὀλίγων ἄλλων,

Νὰ προστατεύῃ διαρκῶς δι' εἰκοσαετίαν,
τῆς Κρήτης τὸ δικαίωμα εἰς μίαν συνοικίαν·

Παρ' ἄλλων προδιδόμενον πωλούμενον ἀτίμως,
καὶ προσπαθούντων ἀναιδῶς νὰ διαλύσ' ὁ δῆμος·

Εἰς τὰ σαραντατέσσερα ἐπιτροπὴν λογίων,

εἰς τὰς Ἀθήνας ἴδρυσε, πρὸς σύστασιν σχολείων
Εἰς Κρήτην, καὶ δὲν ἔπαυε νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν,
νὰ ἐνεργῆ ὡς νὰ εἶδῃ τὴν Κρήτην ἐλευθεραν.

Ἐπεὶ αὐτῆς νὰ προκαλῆ ὄλων τὰς συμπαθείας
διὰ τοῦ τύπου, δαπανῶν οὐκ' ἐκ περιουσίας,

Ἄλλὰ ἐκ τῶν ἰδρώτων του, στερούμενος τὸν ἄρτον,
καὶ στήθος, καὶ τὰ δίκαια τῆς Κρήτης ἀντιτάττων.

Εἰς τὰ πηνήντα δόλοιοι καὶ ἀμαθείς τοῦ νόμου,
τοὺς Κρήτας ἀπεθάρρυναν, ὅτι ἐλπίς τοῦ κόσμου,
Δὲν μένει πλέον εἰς αὐτοὺς νὰ ζήσουν ἔς τὴν Ἑλλάδα,
μόνον νὰ ἐπανεέλθωσι ἔς τῆς Κρήτης τὴν κοιλάδα.

Ἄφησε θέσιν κ' ἔσπευσε νὰ τοὺς παρηγορήσῃ,
κι' ἀπὸ σκόπον ἀνθεθνικόν νὰ τοὺς ἀναχαιτίσῃ.

Τὴν ψῆφον των ἀνόθευτον ἐδέχθη προσφερθεῖσαν
εἰς ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, ἀλλ' ἐπιβουλευθεῖσαν,

Ἄπὸ αἰσχροὺς ἀπαιτητάς, οἵτινες μὲ τὴν βίαν
ἐζήτουν ν' ἀναγκάσωσι, τοὺς Κρήτας εἰς δουλείαν,
Νὰ κάμουν ὅ,τι τοὺς ζητοῦν, καὶ ὅ,τι τοὺς προστάζουν,
πλὴν οὗτοι δὲν κουράζονται, ἀλλὰ αὐτοὺς κουράζουν.

Καὶ μὲ ἀγῶνα διετῆ γυμνάζουν τὴν καρδίαν,
ν' ἀντίχῃ καὶ νὰ καρτερῆ εἰς πᾶσαν δυσκολίαν,
Ὅστις τοῖς ἐχρησίμευσε κατόπιν εἰς τὴν Κρήτην,
ὅταν τὴν ἐπανάστασιν ἐκάμασι τὴν τρίτην.

Συνασπισθέντες δ' ἅπαντες μετὰ τοσοῦτον χρόνον,
ἔλαβον οἱ ἀπαιτηταί, τέσσαρας ψήφους μόνον.

Ἄλλὰ κι' ἀφοῦ ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ νομίμως,
καὶ ἡ βουλὴ τὸν βουλευτὴν ἐδέχθηκε προθύμως,
Τίς θὰ πιστεύσῃ ὅτι Κρής ἔτρεχ' ἐν ἀγωνίᾳ,
κ' ἐσύναζεν ὑπογράφας ἀπὸ τὰ καπηλεῖα,

Νὰ παραστήσῃ ἄκυρον τὴν ἐκλογὴν τῆς Κρήτης,
ἦν ἕκαμαν, ὄπλαρχηγός, στρατάρχης, φαλαγγίτης;
Διὰ νὰ μένη ὁ λαὸς μὲ ὀφθαλμοὺς κλεισμένους
νὰ μὴ σηκώτῃ κεφαλὴν ἔς τοὺς πεφουσιμένους.

Διότ' ὁ βουλευτὴς αὐτῶν ἦτον ἐκ τῶν οἰκείων,

φίλων καὶ συναγωνιστῶν κί' ὄχι ἐκ τῶν δολίων.

Ἔτερος δ' ἔχων ὑψηλὴν θέσιν καὶ σημασίαν,
πάντα δολιευόμενος Κρητῶν τὴν εὐτυχίαν,

Τοὺς βουλευτὰς ἠπέλιπεν, ὅτι θὰ ζημιώσῃ,
εἰς τῶν Κρητῶν τὴν ἐκλογὴν ψῆφον λευκὴν ἂν δῶσι!

Ἔσβυσαν τὸ δικαίωμα κί' αὐτ' ἀπὸ τὴν πατρίδα·
ἔστέρησαν τοὺς Κρητικούς σημαντικὴν ἐλπίδα.

Ὅταν εἰς τὴν συνέλευσιν μ' ἐνστάσεις ἀμαθείας,
ἀπέκλεισαν τοὺς βοηθοὺς αὐτῶν μὲ πονηρίας.

Ὅταν ὁ Ἰσοῦτισμὸς τὴν Κρήτην ἐπροσπάθῃ,
νὰ καταστήσῃ παππικὴν, τίς πρῶτος ἀντεστάθῃ,

Μὲ τόσῃν αὐταπάρνησιν; τίς ἄλλος ἀνεδέχθῃ
πόλεμον ἀξιὸν αὐτοῦ, καὶ ποῖος ἐξετέθῃ,

Γυμνὸς κατὰ τοῦ παππισμοῦ; καὶ τοῦ ἐπικρατοῦντος
συστήματος, διαφθορᾶς, καὶ διωγμοῦ λυσοῦντος;

Ὅταν οἱ ὄπαδοὶ αὐτοῦ συνέγραψον δολίως,
ὅτι οἱ Κρήτες κί' ἄλλοτε ἐξώμοσαν ὁμοίως.

Καὶ ποῖοι Κρήτες; οἱ λαμπροὶ ὀρθοδοξίας στῆλοι!
οἱ πατριάρχαι τῶν γραικῶν, Λουκάρεις οἱ Κυρίλλοι!

Τότε τοὺς δέκα μάρτυρας παραλαβὼν συμμαχούς,
σημαίαν ὑψωσε λευκὴν, καὶ πρὸς τοὺς θεομάχους

Πόλεμον ἤγειρε φρικτὸν, τοῦ λόγου· καὶ τῆς πλάνης
τὸ τέρας διεσκέδασε, τὰ δύκτια τῆς πλεκτάνης.

Εἰς Σύρον ἐκατέρωθωσε κ' ἐσύστησεν ὁμάδα
ἐντίμων σύλλογον Κρητῶν, εἰς μίαν ἐβδομάδα,

Ὅστις ἔκτοτ' ἀκολουθεῖ, καὶ σήμερον ἀκμάζει
καὶ τὴν πανήγυριν αὐτῶν κατ' ἔτος ἐορτάζει.

Εἰκόνα ἐσχεδίασε τὰ πάθη τῶν μαρτύρων
δεικνύουσαν, κ' ἐντὸς μικροῦ, ἐκ Κρήτης ἦλθ' εἰς Σύρον,

Ὡς κήρυξ μεγαλόφωνος κηρύττουσα τοῖς πᾶσι,
ὅτι δὲν ἐξομότ' ὁ Κρῆς, θρησκείαν δὲν ἀλάσσει·

Ὅτι οἱ Κρήτες σταθερὰ τέκνα ὀρθοδοξίας,
θὰ μένωσιν ἀκλόνητα μέχρι τῆς συντελείας.

Καὶ τὴν ψευδῆ ἀνέτρεψε καὶ πλάνον πραγματείαν

φέρων εἰς χεῖρας τὸν λαμπρὸν φανὸν, τὴν ἱστορίαν!

Κόπτων τὸν γλίσχρον ἄρτον του, εὐσύστηνε/σχολεῖα,
ἵνα συναρωγὸν αὐτοῦ προσλάβῃ τὴν παιδείαν,

Εἰς τὴν ἐλευθερίαν της. Πρωτόκολλα συνθήκας,
νυχθημερὸν ἀνώρυττεν, ἀπ' τῶν νεκρῶν τὰς θήκας.

Συνηγορῶν ὑπὲρ αὐτῆς εἰς τὸν φωτισμένον κόσμον·
ἐπικαλούμενους αὐτῆς τὰ δίκαια τῶν Νόμων.

Ὡς κήρυξ διαπρύσιος Κρητῶν ἐνὸς ἐκάστου,
ὑπῆρξε, ζῶντος καὶ νεκροῦ, τιμῶν τὰς ἀρετάς του.

Ἐπιταφίους ἐκφωνῶν καὶ νεκροσήμους γράφων,
ἐκόσμη μ' ἄνθη εὖσσμα παντὸς Κρητὸς τὸν τάφον.

Κ' εἰς ἄνθρωπος κατώρθωσε τόσα νὰ πράξῃ μόνος;
ἰῶτα ἐν ἄν δύνатаι, ἄς ἀναιρέσ' ὁ φθόνος!

Ἄν δέ περιαιτολογεῖν, διὰ τὰ πεπραγμένα
ἦν ἀπρεπές· ἢ προγραφή μ' ἠνάγκασεν ἐμένα.

Διότι στίγμα προδοσιᾶς ἢ προγραφή σημαίνει,
ὅπερ καὶ μετὰ θάνατον πάντοτε διαμένει,

Ἄν ὁ προγράφων δὲν φανῇ ὅτ' εἰν αὐτὸς προδότης,
ὁ προγραφόμενος δ' αὐτοῦ γνήσιος πατριώτης.

Ἄλλως ἄς ποῦν οἱ δόλιοι, πανδήμως ἄς κηρύξουν,
τὴν προγραφὴν των ποῦ καὶ πῶς δύνανται νὰ στηρίξουν,

Γι' αὐτὸ τὴν ἐπιθήκειαν ζητῶ καὶ τὴν συγνώμην,
εἰάν καὶ παρὰ τὴν ἐμὴν ἀπολογοῦμαι γνώμην.

Ἄν δὲ ὁ Κρής μου ποιητοῦ δὲν ἔχει φαντασίαν
κηρύττει τὴν ἀλήθειαν μέσ' ἀπὸ τὴν καρδίαν

Τὴν πληγωμένην, μὲ σφαγᾶς καὶ μὲ λεηλασίας,
μὲ πατελῆ καταστροφὴν καὶ μ' αἱματοχυσίας

Φίλων, οἰκείων, συγγενῶν, πατρίδος τῆς ἀθλίας·
ἐνεκα τῶν φατριαστῶν, τῆς ἰδιοτελείας. . . .

Ἄν τέχνην δὲ καὶ καλονὴν ἢ γλῶσσά του δὲν ἔχῃ,
λαλεῖ τὴν γλῶσσαν τοῦ Κρητὸς ποῦ νοιώθει καὶ κα-
τέχει.

Μακρὰν δὲν εἶν' αἱ ἐποχαί, μακρὰν δὲν εἶν' οἱ χρόνοι,
ποῦ μᾶς ἐγνώρισ' ἢ πατρίς κι' ἄς μᾶς δικάσῃ μόνη.

Γιατ' ἂν ἀφίνη ἕκαστον ἀγύρτην νὰ πληγῶνῃ
διὰ τῆς προγραφῆς αὐτοῦ καὶ νὰ οὐδετερώνη,
Πᾶν αἰσθημα εἰλικρινές, καὶ πρᾶξιν σωτηρίαν,
ἄς μὴν προσμένῃ ἀληθῆ ποτέ τῆς εὐτυχίαν.

Τῶν συμφορῶν τῆς αἰτίοι εἶναι οἱ λαοπλάνοι,
ὄπ' ἄλλ' ὄνοῦς κί' ὁ λογισμὸς κ' ἡ γνώμη των δὲν βάνε

Παρὰ πῶς νὰ δεσπόσωσι, νὰ θύσουν, ν' ἀπολέσουν
καίτους κωλύοντας αὐτοὺς πῶς νὰ ἐξολοθρεύσου.

* Ἄν ἄφηναν ἀνόθευτον τῆς Κρήτης τὸν ἀγῶνα

Καθὼς αἰσίως ἤρχησε προέβαινεν αἰσίως·

ἂν δὲν ἐπιβουλεύοντο τὴν δόξαν του δολίως·

τί θαύματα δὲν θά 'κανεν εἰς τοῦτον τὸν αἰῶνα!

' Ἄλλ' ὄχι! καθημερινῶς καὶ μιὰν πληγὴν καιρίαν,
ἄσπλάγχχνως καταφέρουσι, ἔς τῆς Κρήτης τὴν καρδίαν.

Κί' ὅταν ἡ ὥρα ἤχησε τῆς ἀναστάσεώς της,

(Καὶ τίς τὸ σείστρον ἔσεισε τοῦ κώδωνος ἐκείνου!

αὐτὸς ἐν μέσῳ τῆς σιγῆς, τοῦ σκότους, τῆς ἐρήμου.)

αὐτὸς, αὐτὸς προγράφεται, ὡς ἀληθῆς προδότης·

* Ἄν κ' ἡ πατρίς του ἐντολὴν τοῦδωκεν ἐπισήμως,
νὰ ἐξακολουθῆ πιστῶς ὡς πρότερον κ' ἐντίμως

Νὰ μεριμνᾷ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ νὰ τὴν προστατεύῃ
ὡς μέχρι τοῦδε, κί' ἀμοιβὴν καμμιὰν νὰ μὴν γυρεύῃ,

' Ἀπὸ δολίαν, ἀγενῆ καὶ πλάνον συμμορίαν,
καταστροφὴν ὠμόσασαν εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

' Ἄλλ' ὅστις αἵματα πτωχῶν διὰ τοκογλυφίας
ῥωφᾷ, νὰ ἦναι δύναται φίλος ἐλευθερίας;

Ὅθεν τοὺς πρώτους λάτρας της, μ' ἐπιβουλήν προ-
γράφει,

ζητοῦσα νὰ μεταδοθοῦν τὰ ἀγενῆ της πάθη.

Σ' τοὺς ἀθανάτους ἤρωας νὰ μὴν εὐδοκίμησούν,
ἀλλὰ νὰ μείνουν ἔς τὸν ζυγὸν, νὰ τὸν διακωνίσουν.

Κ' ἕκαστον τῶν μελῶν αὐτῆς εἰς ἡγεμῶν νὰ γίνῃ,
κ' ἡ Κρήτη δούλη εἰς αὐτοὺς παντοτεινῶς νὰ μείνῃ.

Τί πλάνη! τί ἀπόγνωσις! καὶ τί παρτήροσύνη!

ἐνῷ δὲν μένει εἰς αὐτοὺς παρὰ ἢ κατασχύνη.

Κ' ἐνῷ ἡ Κρήτη δείγματα πλήρους εὐγνωμοσύνης, ἔδειξε πάντοτ' εἰς αὐτὸν ἔργον δικαιοσύνης.

Ἄλλὰ ἡ μέχρι τῆς στιγμῆς εὐγνωμονοῦσα Κρήτη
κ' ἐγγράφως καὶ προφορικῶς, ἀμεριμνεῖ; δὲν φρίττει!

Κατὰ τῶν νέων σατραπῶν, ζητούντων νὰ δεσπώσουν
τοὺς Κρήτας, μὲ τὴν πρόφασιν νὰ τοὺς ἐλευθερώσουν;
Δὲν βλέπει ὅτ' ὑπὸ ζυγὸν βαρύτερον τὴν θέτουν,
καὶ ὅτι τὴν δουλείαν τῆς πάντοτε ἐμελέτου;

Ὅταν θωρῇ τὰ τέκνα τῆς τὰ γνήσια νὰ σφάζουν
πᾶσαν αὐτῶν ἐνέργειαν νὰ ἀποδοκιμάζου;

Φρενοβλαβεῖς κηρύττουσι τοὺς θέλοντας νὰ δώσουν
τὸ αἷμά των ἀντίλυτρον νὰ τὴν ἐλευθερώσουν.

Μὴ τοὺς κανόνας ὡς θεῆ τῆς φύσεως φυλάξεις
ἀλλὰ εὐδόκησον αὐτὴν ταχέως ν' ἀπαλλάξεις

Ἀπ' τὸν διπλοῦν αὐτὸν ζυγὸν πατρίας, καὶ τυράννων,
καὶ παῦσον πλέον ἀπ' αὐτὴν τὰ πλήθη τῶν βασιάνων.

Ποίους κανόνας; ἐρωτοῦν πολλοὶ τῶν περιέργων,
τὴν ἀμοιβὴν τὴν ἀφευκτον τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων.

Ἄλλ' ἐκ τῶν κόλπων τῆς μητρὸς αἰμοχαρῆς δεσπότης,
τὸ νήπιον ἂν ἀφαιρῇ, αἰσθάνεται ἐν πρώτοις,

τὴν βλάβην ἣν τῷ προξενεῖ ἡ ἀποχώρησίς του;
γνωρίζει ποῖον ἔσεται τὸ μέλλον τῆς ζωῆς του;

Γελᾷ τὸ πρῶτον, μειδιᾷ, πολλάκις δὲ καὶ φρίττει,
τὰ δῶρα μετ' ἀποστροφῆς τοῦ ἄρπαγός του ῥίπτει.

Νήπιον ἡ ἀμάθεια καθίστησι τὸ πλῆθος·
δὲν δύναται νὰ ἐκτιμᾷ τῶν ἀγυρτῶν τὸ ἦθος,

Καὶ καταντᾷ τὸ ἔρμαιον τῆς ἰδιοτελείας,
καὶ τῆς πατρίδος του κτυπᾷ συχνὰ πληγὰς καιρίας.

Ἴσον ἐπίσης ἐκτιμᾷ τὸν φίλον κ' εὐεργέτην
μὲ τὸν ἐπίβουλον αὐτοῦ, τὸν δόλιον, τὸν ψεύστην.

Δὲν ἀνατρέχει ἔς τὴν ζωὴν εἰς τὴν διαγωγὴν του
ἵνα γνωρίσῃ ἀκριβῶς τὴν μιανὰν ψυχὴν του.

Πᾶς ἐπαναστατῶν λαὸς, π' ἀφίνει τσ' ὀδηγούς του,

καὶ προσκολλᾶται μὲ δειλοὺς, τοὺς φυσικοὺς ἐχθροὺς
του.

Αὐτὸς σκληρῶς μετανοεῖ ἀλλὰ πολλὰ βραδέως
τὴν σωτηρίαν του ζητεῖ ἀπὸ αὐτοὺς ματαίως.

Τὴν μῦγα κἀνεις ὀδηγόν; ἔς τὴν κόπρον θὰ σὲ πάει.
τὸν ὄφιν τρέφεις τῇ χιονισί; τὴν καῦσιν θὰ σὲ φάει.

Καιρὸς λοιπὸν νὰ γνῶσωσι! καιρὸς νὰ αισθανθῶσι
ποιὸς δόλιος, ποιὸς ἀληθὴς κι' οἱ Κρήτες πρὶν χαθῶσι.

* Ἄν δὲ ὁ λόγος δύναται νὰ θέλῃ τὴν καρδίαν.
νὰ κινήθ' εἰς συμπάθειαν καὶ εἰς φιλανθρωπίαν.

* Ἄντὶ τῶν γλίσχρων προσφορῶν τῶν νόθων καὶ δο-
λίων,

ἤνοιξε τὰ βαλάντια ὁμογενῶν μυρίων.

Κ' ἐκένωσαν τὸν πλοῦτόν των τὸν ἄπειρον ἀφθάνως,

(Πρὸς οὓς εὐγνώμων ἡ πατρίς διὰ παντὸς θὰ μείνη,
ὅ,τι καὶ ἂν ὁ πλοῦτός των ὁ ἀφθονος ἐγίνη.)

ὄν κατεχράσθη ἀπὴνῶς, πατριασμὸς καὶ φθόνος.

Διότι ἐν οὐ δέοντι πολὺς ἐσπαταλήθη,

κ' ὑπὲρ μεγάλων ἀναγκῶν κ' ἐλάχιστος ἤρνήθη.

Τρεῖς λέμβους δὲν ἐπέισθησαν τὴν Κρήτην νὰ προι-
κίσουν,

ἀλλὰ δολίως, οἱ ἐχθροὶ νὰ τὴν καταποντίσουν

Τὴν ἄρησαν, χωρὶς κουπί, οὐδ' ἄρμενον ἢ ναύτην!

πῶς ἐξηγοῦν οἱ δόλιοι διαγωγὴν τοιαύτην;

Μέσον δὲν ἐχορήγησαν εἰς Κρῆτα τοῦ ἀγῶνος

καὶ ἂν ἐζήτη τοῦλεγαν « ἄς δαπανήσῃ μόνος ».

Μετὰ καταστροφὴν σκληρὰν ἐτῶν πεντηκοντάδας,

ἐνῶ, τυχόντας ἐστελεσαν, μ' ἀπείρους χιλιάδας.

* Ὅθεν ὁ Κρῆς ὁ λακταρῶν γιὰ τὴν ἐλευθερίαν

νὰ πέσῃ τῆς πατρίδος του ἰδὼν τὴν μοχθηρίαν

Λυσσῶσαν νὰ ἐξεγερθῇ νὰ τὸν παραγκωνίσῃ,

μόνος του ὑπεχώρησε, μὴ βλάβην προξενήσῃ.

* Ὅταν ἡ πόρνη τῆς μητρὸς τὸ τέκνον ἀφαρπάσῃ,

τῆς τὸ ἀφίν' ἢ μήτηρ του γιὰ νὰ μὴν τὸ μοιράσῃ.

Λύκοι βαρείς καὶ ἄπληστοι, μὲ λύσσαν καὶ μανίαν,
καὶ ἐφιάλτ' ἐπέπεσαν ἔς τῆς Κρήτης τὴν καρδίαν.

Βλάκες, τοῦ κόσμου ἄπειροι, τύφον κι' ἀλαζονίαν!
τὴν πείραν δὲν ἐδέχοντο, τιμῆς δὲν εἶχον χρεῖαν.

Τί στίγμα τοῦ μετώπου των ἀφ' ὅσα οὔτοι φέρουν
εὐρίσκουσι καὶ εἰς αὐτὸν καὶ δὲν τὸν ὑποφέρουν,

Τί τοὺς ζητεῖ; ἀπ' τὸν βυθὸν νὰ σεισῆ τῆς θαλάσσης,
καὶ ν' ἀνατρέψῃ τῶν ἐχθρῶν τὰς προαιώνων βάσεις.

Ὡσὰν ἡ ὄρνις βλέπουσα τὸν ὄφιν νὰ συρίζῃ,
τὴν φωλεάν της λυσσωδῶς νὰ περιτριγυρίζῃ·

Ἄνακυκᾷ τὸ ρύγχος της, τὰς πτέρυγας ὀρθώνει
καὶ εἰς τὰ σπλάγγα τοῦ ἐχθροῦ τοὺς ὄνυχας καρφώνει,

Νὰ σώσ' ἀπὸ τοὺς ὄνυχας αὐτοῦ τοὺς νεοσσούς της.
οὕτως ε' τῆς Κρήτης ἔτρεχε τοὺς κόλπους ἔς τοὺς
μυχούς της

Νὰ εὔρη τὴν κατάλληλον πρὸς τοῦτο εὐκαιρίαν,
νὰ ἐπιφέρῃ ἔς τὸν ἐχθρὸν, πληγὴν τινα καιρίαν.

Χωρὶς ν' ἀρκάζῃ χρήματα, χωρὶς νὰ φατριάζῃ,
ζῶν εἰς τὸ κύμα νὰ ταφῆ ζητεῖ καὶ σχεδιάζει.

Γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς φίλης σου μητρίδος,
πλὴν οἱ προδότες, στέργουσι πρόοδον τῆς πατρίδος;

Θέλουν ἔς τὸ μέτωπον αὐτῆς νὰ ἐγκολάψουν στίγμα,
ἀγνωμοσύνης, πλὴν αὐτὴ μ' εὐγνωμοσύνης δεῖγμα,

Ἄμοίβει τῶν γησιῶν της τέκνων τὰς προσπάθειάς,
κ' εἰς τὰς φωνὰς ὀλιγορεῖ αἰσχροῦς ραδιουργίας.

Ἀνθρώπων οὐκ οὐδέποτε εἶδε νὰ προσπαθῶσι,
ἄλλο παρὰ τὴν βλάβην της, ἵνα ὀφελῆθῶσι.

Κρατοῦντες τὸν λαὸν αὐτῆς τυφλὸν ἐξ ἀμαθείας,
νὰ τὸν φωτίσ' ὅποιος ζητεῖ, ἔνοχος προδοσίας

Ἐσχάτης, εἶναι δι' αὐτούς· κι' ἀμέσως τὸν προ-
γράφουν,

καὶ τὸν καταδιώκουσι σκληρῶς καὶ μέχρι τάφου.

Ἀπὸ τοῦ πρώτου δὲ αὐτῶν καὶ μέχρι τοῦ ἐσχάτου.
αἱ βδελ' αἱμάτων πτωχικῶν καὶ μνήμης ἐπαράτου

Στεροῦντες ἓνα ἕκαστον καὶ τὸ ἐπάγγελμά του,
πρόνοιαν ἔλαβον πολλὴν νὰ μὴ γευθῶσιν ἄρτου,
Οἱ μ' ἄρτον πάντοτ' ἔλλειπῆ ζῶντες γιὰ τὴν πα-
τρίδα,

ἀναπτεροῦντες εἰς αὐτὴν πάντοτε τὴν ἐλπίδα,

Καὶ προμηθεύοντες αὐτῇ γράμματα καὶ παιδείαν,
ὅπως τὴν ἐτοιμάσωσιν εἰς τὴν ἐλευθερίαν.

Ἄλλ' ὦ μωροὶ! καὶ δόλιοι! τίς θρίαμβος μέγας,
ἀντὶ ἡμῶν νὰ ἐκτελῆ τοὺς πόθους μᾶς τις ἄλλος;

Ἄφοῦ ὑπεχρεώθητε ἤδη νὰ ἐνεργῆτε,
καὶ βλασφημοῦντες κ' ἄκοντες, ὅ,τι ἐπολεμῆτε,

Ἔστω καὶ χάριν ἀρπαγῆς καὶ ἰδιοτελείας,
καὶ μόνοι πρὸς ἐπίδειξιν ἀπλῆς κενοδοξίας.

Καὶ ὅπως ἐμποδίσητε τοὺς ἱκανοὺς πρὸς τοῦτο·

Πόλεμον δὲν ἠθέλατε καὶ σήμερον καὶ τότε,
τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος ἦσθ' ἀπηνεῖς διώχται,
καὶ τοὺς κηρύττοντας αὐτὴν μισεῖτε διὰ τοῦτο,

Καὶ ὅμως ἡ συνείδησις οὐδὲ μικρὸν σᾶς τίπτει
ἐὰν καὶ ἔθνος καὶ πατρίς εἰς τὰς ἀβύσσους πίπτει!

Καὶ ἂν λαὸς ὀλόκληρος κατὰ ἑκατοντάδας
πίπτουν τῆς πείνης θύματα· καὶ κατὰ μυριάδας,

Ἄφησαν τὴν πατρίδα των καὶ τρέχουν ψωμοζῆται,
γυμνοὶ καὶ ἀνυπόδητοι καὶ πλάνητες κ' ἀλῆται.

Τὸ πάθος σᾶς νὰ κορεσθῆ καὶ νὰ τελεσφορήσῃ
κ' ὁ οὐρανὸς κάτω ἔς τὴν γῆν κ' ἐπ' αὐτ' ἄς γυρίσῃ.

Ὅθεν νὰ σβύσῃ θέλετε· ἢ ἂν σᾶς διαφύγῃ,
τότε νὰ πῆτε ὅτι σεῖς τὴν σώσατ'· ἀλλ' ἀνοίγει,

Τὸ στόμα τότε τὸ φρικτὸν γιὰ σᾶς τῆς ἀληθείας,
καὶ σᾶς δεικνύει δολερούς διὰ τῆς ἱστορίας.

Δὲν λησμονοῦν τοὺς λόγους σᾶς, ὅσοι κ' ἂν σᾶς
γνωρίζουν,

τὰ γράμματά σᾶς σώζονται ὅπου σᾶς στιγματίζουσι.

Ὁ ἔωσφόρος εἰς τὸν νοῦν σᾶς ἔβαλ' ἠγεμῶνες,
τῆς Κρήνης νὰ καθήσετε, οἱ πρῶτοι λυμαιῶνες

Πλὴν ἡ λατρεία τῶν Κρητῶν πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν,
μισεῖ τὸν Ἰουστιτισμὸν ὡς καὶ τὴν τυραννίαν.

Σεῖς δὲ κανέν' ἄλλο προσόν, δὲν ἔχετε' ἐκτὸς τούτων
ζητοῦντες νὰ τοὺς ἔχετε χειρότερα τῶν τούρκων.

'Αλλ' οἱ προγεγραμμένοι σας ἀπ' τὰ σαρανταένα,
ἄγρυπνοι σὰς φυλάττουσι τηροῦντες ἕνα ἕνα.

Μ' ὄρκους φρικτοὺς ἠσφάλιζον τῆς Κρήτης τὴν
καρδίαν,

ἔς τὴν ἔθνικὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Κ' ἐν τέλει ἠξιώθησαν, νὰ εἰδοῦν στεφανωμένους
ἀπ' τὸν Θεὸν τοὺς κόπους τῶν καὶ σὰς κατησχυμένους.

Τὴν δόξαν ταύτην δύνασθε, δύνασθε λυμαιῶνες,
κἂν νὰ ταῖς ἐλαττώσετε; δὲν δύναντ' οἱ αἰῶνες.

Τὰ γεννημέν' ἀγέννητα δὲν δύναται κάμμία
νὰ κάμη, οὔτε τοῦ Θεοῦ ἢ παντοδυναμία.

'Αντι λοιπὸν ἡ προγραφή τοῦ δόλου νὰ μὲ θλίβῃ,
μ' εὐχαριστεῖ γιὰτ' ἡ πατρὶς ἀξίως μ' ἀνταμοίβει,
Διότι ἀμοιβὴν ἐγὼ ἔχω τῶν ἰδεῶν μου,
τὴν πλήρη ἐπικράτησιν, τῶν ἔθνικῶν ἀρχῶν μου.

Καὶ μαχομένους νὰ θωρῶ τοὺς Κρήτας ὡς Τιτάνας
γεναιῶς ἀποπτύοντας τῶν ἀγυρτῶν τὰς πλάνας.

Διὸ κ' εὐγνώμων πρὸς αὐτοὺς διὰ παντὸς θά μένω,
νὰ τοὺς δουλεύω πρόθυμος ἔς τὸν βίον ὅσον μένω.

Περιφρονῶν τὴν προγραφὴν δύο τριῶν δολίων,
ἀπαταιῶνων, τοῦ λαοῦ ἐχθρῶν πανολεθρίων.

'Οποῖαν χάριν ἀπ' αὐτοὺς, ποιᾶν ἀληθῆ θυσίαν
εἶδον εἰς τὴν πατρίδα τῶν πεντηκονταετίαν.

Καὶ προσκυνοῦν, αὐτούς τινες ὡς δούλοι τὸν δε-
σπότην;

δεινῶς ἐξαπατούμενοι ἀπ' τὴν στιγμὴν τὴν πρώτην;

Μήπως τοὺς θέλγει ἡ Σοργὴ ἔς τὴν Κρήτην γεν-
νημένους

ἢ μήπως μεταξὺ Κρητῶν συναναστρεφομένους;

Νὰ συμπαθοῦν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νὰ μὴν ἀπατῶσι.

ἐκείνους μὲν νὰ σφάζωνται, αὐτοὶ δὲ νὰ πλουτῶσι.

*Α! βλασφημία, πλούσιος νὰ κλέβῃ; δὲν τὸ κρίνω
τὸ μέτοπόν των καθαρὸν ἔχουν ὡσαν τὸν κρίνον . . .

Ἄλλὰ ὁ κρίνος χώνεται μέσα ἔς τὰς φουντανέλας
καθὼς κ' οἱ πλούσιοι βουτοῦν καὶ μέσα ἔς τὰς βαρέλας

Γιὰ τὸν παρά! κ' ἕναν παρά χωρὶς σκοπὸν δὲν δίνουν,
ἂν μὲ τὸν ἕνα τους παρά τὸ πᾶν δὲν διευθύνουν.

Ὡς παρ' ἡμῖν ἡ κεντρικὴ μᾶς δείχνει συμμορία;
ἥτις ἐζήτησε τὸ πᾶν νὰ καταπιῇ μὲ μία.

Ὡς οἰνοπότης προχωρῶν πάντα ἔς τὴν ἡλικίαν,
ἄπληστος ὄλο προχωρεῖ κ' εἰς τὴν οἰνοποσίαν

Κι' ὁ πλούσιος ὅσον πλουτεῖ τόσον ν' ἀρπάξῃ θέλει
κι' ἂν ἄδικα, ἢ δίκαια δι' ὄλου δὲν τὸν μέλλει.

*Ἄλλως τὸν πλοῦτον τὸν πολὺν δὲν ἤθελαν συνάξει,
ἀπὸ τὸ αἶμα τοῦ πτωχοῦ ἂν κλαίῃ κ' ἂν στενάξῃ.

Λάθος λοιπὸν φρονοῦν τινὲς οἱ πλούσι' ὅτι δὲν κλέ-
πτουν
ὅσοι δὲν τοὺς γνωρίζουσι ἔς τὴν θέσ' αὐτὴν τοὺς θέτουν.

Ποῦ εἶν' ἡ διπλωματικὴ, μεγάλη ἐπιστήμη!
ἦν ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς ἡ πλανημένη φήμη;

Ποῦ εἶναι ἡ πολιτικὴ μεγάλη ἐμπειρία
ἦν ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς, ἀμάθεια, μωρία;

Ποῖος τὸ πνεῦμ' ἐγνώριζε τ' ἐς Εὐρώπης; ἡ δειλία;
ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς ἐκάθητο τοῦ Πάππα ἡ δουλεία.

Ποῖος τὸ πνεῦμ' ἐγνώριζε τὸ ἔθνικὸν τῆς Κρήτης;
τὰ τέκνα τῆς τὰ γνήσια, κι' ὄχι, ὁ Ἰησοῦτης,

Ποῦ δὲν ἐτόλμα νὰ πεισθῇ ἡ Κρήτ' ὅτ' ἔχ' ἀνδρείαν
καὶ μυριάδας ἥρωας νὰ σβύσουν τὴν Τουρκίαν.

Οὐδ' ὅτ' αἱ εὐγενεῖς ψυχαὶ τῶν δυῶ ἡμισφαιρίων,
ἤθελον χύσ' ὑπὲρ αὐτῶν κρουνοὺς χαρᾶς δακρῶν,

Κ' ἤθελον δείξει πρὸς αὐτοὺς τοιαύτας συμπαθείας
οἷας πρὸς πάσχοντας λαοὺς πνεῦμα φιλανθρωπίας,

Ἵς τὸν νοῦν των κ' εἰς τὸ στόμα των ἦν ἡ διπλω-
ματία

ὡς μόνη πάντων δέσποινα, τύραννος καὶ κυρία.

Ἐνῷ αὐτὴ ἀκολουθεῖ πάντοτε τὴν πορείαν
ὄσων ἀνδρίως πολεμοῦν γιὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Ὅθεν εἰς ὅλους ἔλεγον, ὅτ' ἡ ἡγεμονία,
εἶναι τῆς Κρήτης ἀληθῆς καὶ μόνη σωτηρία.

Ἐνῷ τὰ ἐναντί' αὐτῶν μ' ἐλπίδα κ' εὐτολμίαν,
ἐσύστηναν τὰ τέκνα τῆς ἑς τῆς Κρήτης τὴν ἀνδρείαν.

Ἄτινα τὴν ἐδίδασκον οἱ πάντα μεριμνῶντες,
καὶ πόλεμον καὶ ἔνωσιν πάντοτε συνιστῶντες,

Ἄνευ δ' αὐτῶν, ποία ψυχὴ ἤθελε συμπαθήσει
ὑπὲρ Κρητῶν, καὶ τὰ δεινὰ αὐτῶν ν' ἀνακουφίσει;

Ἄτινα τοῖς ἐπέφερον τοιοῦτοι ἡγεμῶνες
οἷα δὲν εἶδασι ποτὲ οἱ χρόνοι κ' οἱ αἰῶνες,
Διότ' ὅπου δὲν ἔφθανεν ὁ φθόνος κ' ἡ μωρία,
ἐκεῖ πρὸς ἀναπλήρωσιν ἤρχετο ἡ δειλία,

Εἰς κάθε βῆμα χίλια θύματα νὰ προσφέρει.
ποῖος λαὸς τέτοιαν πληγὴν, μπορεῖ νὰ ὑποφέρει;

Ὅταν ἑς τὸ σφαιριστήριον μιὰ λέξις σὲ δαμάξῃ
θέλεις εἰς μέγαν κίνδυνον νὰ μὴν σ' ἐπιρεάξῃ,

Ἐποκειμένου συμβουλὴ ὅ, περ ἐκ τῆς ἀγνοίας
θαρεῖς πῶς ἔχει κτῆμά του τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας;

Πρωτοφανὲς πρωτάκουστον πρᾶγμα ἑς τὴν ἱστορίαν,
νὰ διευθύνουν οἱ δειλοὶ πόλεμον κ' ἐκστρατείαν.

Τὰ πλοῦτη ὄλων τῶν δειλῶν δὲν φθάνουν ν' ἀνορθώσουν,

ὄσα ἐκ τῆς δειλίας των, δημόσια προδόσουν.

Δύνανται ἐὰν πωληθοῦν κ' ἐπὶ δημοπρασίας,
νὰ δώσουν ὅσας ἕκαμαν τῶν Κρητικῶν ζημίας;

Γι' αὐτὸ προδότας τοὺς δειλοὺς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι
προδότας τῆς πατρίδος των τοὺς λέγουσι κ' οἱ νέοι!

Διότ' ἀπ' τὴν δειλίαν των προδίδουν καὶ πατρίδα,
καὶ φίλους, κ' ἔθνος, κ' ἐδικοὺς χάνοντες τὴν ἐλπίδα

Πόσοι δειλοὶ κατέστρεψαν, στόλους στρατοὺς καὶ
πόλεις,

ὅπου δὲν ἦτο κίνδυνος παρὰ μικρὸς καὶ μόλις.

Ἐνόσω δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἕλλην δὲν ἀνοίξει
καὶ τοὺς δειλοὺς καὶ ἄρπαγας ἔς τὴν θάλασσαν νὰ πνίξει

Κ' ἐνόσ' ὡς δοῦλος εἰς αὐτοὺς τὰ βλέμματ' ἀτενίζει,
ἄς παύσῃ ἔθνος κραταῖον καὶ μέγα νὰ ἐλπίζει.

Ὅπου ὁ πράττων δὲν πονεῖ, δὲν ἔχει τὴν καρδίαν
μόνον πρὸς ὄφελος αὐτοῦ ζητεῖ ἐπιτυχίαν.

Δὲν κινδυνεύ' εἰλικρινῶς γιὰ τ' ἄλλου τὴν οἰκίαν,
καὶ μόνον ὁ πατὴρ θρηνεῖ ἔς τοῦ τέκνου τὴν κηδείαν.

Ἄλλὰ καὶ τέκνων κ' ἀδελφῶν στοργὴν δαμάζ' ὁ
χρόνος,

ὅταν μακρὰν ὁ εἶς τ' ἄλλου ζῆ χωριστὰ καὶ μόνος.

Καὶ μάλιστα ὁπόταν τις, ποτὲ δὲν τοὺς γνωρίσῃ,
καὶ μόνον ἐμφανίζεται γιὰ νὰ κληρονομήσῃ.

Μόνον οἱ κίνδυν' οἱ κοινοὶ ἀνθρώπους φιλιῶνουν,
τοὺς σφίγγουν μ' ἄλυτους δεσμοὺς καὶ τοὺς ἐξο-
κειῶνουν.

Ἡ ἱστορία μάθημα ὀλέθριον μᾶς δίδει
γιὰ τὴν ὑπεροχὴν τινος καὶ τὸν Θεὸν προδίδει.

Ὅταν ἡ Πελοπόννησος τῶν Ἀθηνῶν ἐφθόνη,
ἔνεκα τῆς ὑπερχῆς ἦν εἶχεν ἀποκτήσει,

Πόλεμον ἤγειρε φρικτὸν νὰ τὰς ἐξαφανίσι.
ἂν δὲ μὲ ταύτας κ' ἡ Ἑλλάς χάνεται, δὲν ἐφρόνει,

Βλέπω τὸν τάφον! ἔλεγεν, ἀλλ' ἡ φιλοδοξία
δὲν μὲ ἀφίν' ὑπεροχὴν νὰ ἀνεχθῶ κάμμίαν.

Καὶ σφαζομέν' ἐσφάζετο εἰκοσὶν ἐπτὰ ἔτη,
κ' ἂν δὲν ἐξησανίζοντο θά' πολεμοῦσαν ἔτι.

Ἐὰν λοιπὸν τὴν ἔτοιμον ὑπεροχὴν νὰ ρίψουν
ζητῶσιν, ἔθνη, καὶ λαοὶ τοὺς ἄλλους νὰ συντρίψουν.

Θέλεις τὴν μὴ ὑπάρχουσαν νὰ ἀναστήσ' ὁ φθόνος,
πρόσκομμα τῶν σχεδίων του, νὰ μὴ δεσπόζῃ μόνος;

Ὅλ' ἡ Ἑλλάς ἠγέρθηκε ποτὲ νὰ τιμωρήσῃ
τὴν προσβολὴν τῶν Ἀτρεϊδῶν καὶ νὰ τοὺς ἐκδικήσῃ.
Κ' ὅμως ἅπ' ὅλον τὸν στρατὸν ὁ Ἀγαμέμνων πρῶτος,

ἀπὸ ἰδιοτέλειαν ἐζήτησ' ἀνευδότης,

Ἐνεκα πάθους μισαροῦ αἰσχροῦ ἀκολασίας
νὰ καταστρέψῃ τὸν σκοπὸν τῆς πρὸς αὐτὸν θυσίας.

Πρὸ εἰκοσιτριῶν ἐτῶν οἱ ἐν Ἑλλάδι Κρήτες,
σιτέλλουσιν ἓνα βουλευτὴν, καὶ μόν' οἱ Μωραῖτες

Ἄπὸ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας καταψηφιστοῦσι
μὲ τὴν ἰδιοτέλειαν, ἣν πάντοτ' ἐξασκοῦσι.

Καὶ ὅμως θέλουν ἀνεχθεῖ τριάντα νὰ δεχθῶσιν
οἱ Κρήτες ν' ἀποστείλωσιν ὅποταν ἐνωθῶσιν·

Καὶ συνεμάχησε μ' αὐτοὺς ὁ φθόνος κ' ἡ δειλία
μανιακὸς φατριασμὸς καὶ ἄκρα μοχθηρία.

Καὶ δέσμιον παρέδωκε τῆς Κρήτης τὴν ἀνδρείαν
τὸν μέγαν τῆς ἡρωϊσμὸν! κ' ἐλπίζει σωτηρίαν;

Τίς ἐλυσμόνησ' ἐξ ἡμῶν ὅποια μοχθηρία
δὲν ἀνεπτύχθ' ἀπὸ τιν' ἀνθρωπόμορφα θηρία·

Ὅταν ἐπρόκειτ' ἡ Ἑλλάς μετὰ τῶν Ἰονίων
νὰ ἐνωθῆ, πρὸς πλήρωσιν πόθων προαιωνίων;

Καὶ ὅμως ἡ ἐπιβουλὴ τῆς πλάνου συμμορίας
εἰς τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν ἔδωσε τὰς ἡνίας,

Τῆς Κρήτης, τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου!
προγράψασα τοὺς ἱκανοὺς πρὸς τοῦτο, διὰ κλήρου.

Ἴνα δαμάσῃ τὸν θερμὸν ὑπὲρ πατρίδος ζῆλον,
αὐτῶν, καὶ τῶν ὁμοίων τῶν πατριωτῶν καὶ φίλων.

Πλὴν βούλησιν ἀκλόνητον καὶ ἄδολον καρδίαν
θέλησιν πάλαι σιδηρὰν, μαρτύρων καρτερίαν,

Δὲν τὴν δαμάζ' ἡ προγραφή δὲν τὴν κουράζ' ὁ φθόνος
κ' ἄκμαῖα πάντοτε θὰ ἦ τῶν προδοτῶν ὁ τρόμος.

Ἄν δὲ κ' οἱ Κρήτες ἀνεχθοῦν τὸ τάγμα τῶν δολίων
δέχεται καὶ τὴν προγραφὴν ὡς μόνον τῆς βραβεῖον·

Καθόσον καὶ ὁ τάφος τῆς μάκρᾶν δὲν εἶναι πλέον.
πρὸς ὃν μὲ ὅμμ' ἀτάραχον καὶ βῆμα θαρραλέον,

Βαδίζει· ἔς τὴν πατρίδα τῆς, ὅτι ποτὲ κάμμιαν,
ἐν γνῶσει δὲν ἐπέφερε βλάβην οὐδὲ ζημίαν.

